

دیدگاه

شماره: ۷۹۴	موضوع: ملاحظات در خصوص توسعه ترتیبات و موافقتنامه های تجاری
تاریخ: ۱۳۹۶/۰۳/۰۱	
تهیه کننده: محمد راستی	
توضیح اجمالی:	
توسعه ترتیبات و انعقاد موافقتنامه های دو جانبه و چند جانبه به عنوان ابزاری از سیاست تجاری نه تنها می تواند منجر به افزایش رقابت و کارایی بخش های مختلف اقتصاد شود، بلکه از طریق افزایش سازگاری این بخش ها با محیط رقابتی، آمادگی لازم را جهت آزادسازی، همگرایی و سازگاری با محیط تجاری سایر کشورها (به خصوص در چارچوب سازمان جهانی تجارت - WTO) به وجود خواهد آورد. بر این اساس چون ایران فرایند مذاکرات الحاق به WTO را پیش رو خواهد داشت، توجه به برخی ملاحظات در این خصوص ضروری است:	
- اگرچه ایران دارای بالاترین میانگین ساده نرخ های تعرفه اسمی است، اما با لحاظ برخی موارد (مانند پرداخت یارانه های ارزی ناشی از تخصیص ارز مبادله ای و پایین بودن ارزش واقعی ارز) در واقع میانگین نرخ های تعرفه واقعی (غیر ترجیحی) منفی است؛ لذا اعمال نرخ های تعرفه ترجیحی می تواند این وضعیت را تشدید کند.	
- نرخ های تعرفه فعلی ایران (که انتظار سایر کشورها آن است که به عنوان نرخ پیشنهادی اولیه قرار بگیرد) در مقایسه با کشورهای در حال توسعه ای که از اعضاء اصلی WTO می باشند کمتر از نرخ های تثبیت شده آنها است. برای مثال میانگین نرخ تثبیت شده اعضاء گروه دی هشت (غیر از ایران) برابر با ۶۷،۵ درصد (بنگلادش ۱۶۹،۳، مصر ۳۶،۸، اندونزی ۳۷،۱، مالزی ۲۲،۳، نیجریه ۱۱۸،۳، پاکستان ۶۰ و ترکیه ۲۸،۶ درصد) است. هر چند نرخ های مورد اعمال آنها به مراتب کمتر است ولی تعهدی برای عدم افزایش نرخ های تعرفه تا سقف نرخ های تثبیت شده برای این کشورها وجود ندارد.	
نکات کلیدی:	
۱- تجربه کشورهای ملحق شده به WTO نشان می دهد برقراری نرخ های ترجیحی در این قبیل ترتیبات و موافقتنامه ها مبنای نرخ های درخواستی آنها برای کاهش تعرفه شده است. بنابراین تا زمان الحاق به WTO، پیشنهاد می شود تمامی اقدامات در خصوص توسعه سایر ترتیبات و موافقتنامه های تجاری و اعمال نرخ های ترجیحی با احتیاط دنبال شود.	
۲- بازمهندسی ساختار تعرفه ای کشور قبل از توسعه موافقتنامه ها و نیز آغاز مذاکرات کالایی WTO با تاکید بر تعیین دامنه کالاهای مورد اعمال نرخ های ترجیحی ضرورت دارد. در این راستا پیشنهاد می شود که این کالاها از میان کالاهای قاچاق پذیر و غیراولویت دار حمایتی باشند (به عنوان مثال می توان به کالاهایی مانند طلا و جواهر، موبایل، لوازم آرایشی، رایانه و اسباب بازی اشاره کرد).	
۳- هماهنگی بین کالاهای مورد شمول تعرفه های ترجیحی و نرخ های تعرفه آنها در موافقتنامه های مختلف ضروری است، بگونه ای که جز در موارد استثنایی ضروری است دامنه کالاهای مورد شمول تعرفه های ترجیحی پیشاپیش تعیین شود و تنها این بخش از کالاها برای اعمال نرخ های ترجیحی مورد مذاکره قرار بگیرد (تا بخش فراگیری از کالاها مشمول تعرفه های ترجیحی نشوند). به علاوه اشتراک فهرست های ترجیحی در موافقتنامه های مختلف با ایجاد رقابت میان طرف های خارجی می تواند از تشدید تهدیدات رقابتی برای تولیدکنندگان داخلی بکاهد.	